

ΟΜΙΛΟΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Υλη στην οποία αναφέρεται το παρόν κριτήριο:

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ (1^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ)

1^ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΞΕΤΑΣΗΣ (*)

ΟΜΑΔΑ Α΄

A1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων:

α. «Συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή» (1774)

β. «εθνικές γαίες»

γ. «Φεντερασιόν»

[Μονάδες 15]

A2

Να γράψετε στο τετράδιό σας τους αριθμούς της στήλης Α και δίπλα σε κάθε αριθμό ένα από τα γράμματα της στήλης Β, ώστε να προκύπτει η σωστή αντιστοίχιση.

A	B
1. Ενσωμάτωση των Επτανήσων στην Ελλάδα	α. 1881
2. Ίδρυση της Ιονικής Τράπεζας	β. 1864
3. Ολοκλήρωση διάνοιξης της διώρυγας του Σουέζ	γ. 1854
4. Ενσωμάτωση της Θεσσαλίας στην Ελλάδα	δ. 1869
5. Ναυτικός αποκλεισμός από τους Αγγλο-Γάλλους κατά τη διάρκεια του Κριμαϊκού πολέμου	ε. 1839

[Μονάδες 10]

B1

α) Πότε ιδρύθηκε η Εθνική Τράπεζα και ποιοι ήταν οι κύριοι μέτοχοί της; Ποια ήταν η οικονομική της λειτουργία τα πρώτα χρόνια της ίδρυσής της;

(β) Να αναφερθείτε στην εξάπλωση και στην επίδραση που άσκησε η Εθνική Τράπεζα στην ελληνική κοινωνία.

[Μονάδες 13]

B2

Να παρουσιάσετε τα δημόσια έργα που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα κατά το 19^ο αιώνα, τα οποία αφορούσαν την αποξήρανση λιμνών και τη ναυσιπλοΐα.

[Μονάδες 12]

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Γ1

Αφού μελετήσετε τα παραθέματα που ακολουθούν και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις να παρουσιάσετε τις συνθήκες υπό τις οποίες επιβλήθηκε ο Διεθνής Οικονομικός Έλεγχος (Δ.Ο.Ε.) στην Ελλάδα, τη λειτουργία του καθώς και τους στόχους που κλήθηκε να εξυπηρετήσει.

[Μονάδες 25]

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Προσπάθησε (ενν. ο Τρικούπης) και πάλι να επανέλθει στην προσφιλή του τακτική των νέων δανείων για την εξυπηρέτηση των παλαιών. Όμως, τη φορά αυτή, στάθηκε αδύνατο πια να συνάψει οποιοδήποτε δάνειο. Έτσι, στις 10 Δεκεμβρίου 1893, ο Χ. Τρικούπης υποχρεώθηκε να αναγνωρίσει από το βήμα της Βουλής ότι «δυστυχώς επτωχεύσαμεν». [...] Η είδηση της πτωχεύσεως προκάλεσε την εξέγερση όλων των δανειστών: Παρίσι, Λονδίνο, Βερολίνο ζητούσαν την κεφαλή του Τρικούπη και αξιούσαν ομόφωνα πια την επιβολή διεθνούς ελέγχου πάνω στις εισπράξεις των προσόδων του Δημοσίου.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Εκδοτική Αθηνών, τόμ. ΙΔ΄, σελ. 35.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Αποτέλεσμα του πολέμου του 1897 υπήρξε και η επιβολή στην Ελλάδα Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου. Από το 1893 που η χώρα πτώχευσε, όλες οι προσπάθειες συμβιβασμού με τους ξένους δανειστές είχαν αποτύχει. [...] Η συντριβή όμως της χώρας έδινε τώρα την αναμενόμενη ευκαιρία. Δηλαδή σύμφωνα με τις διεθνείς αρχές η Ελλάδα, αφού νικήθηκε έπρεπε να πληρώσει στην Τουρκία πολεμική αποζημίωση, που μετά από διαπραγματεύσεις ορίστηκε σε 4.000.000 τουρκικές λίρες (95.000.000 χρ. φράγκα). Το ποσό αυτό μόνο με εξωτερικό δάνειο μπορούσε να βρεθεί [...].

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Εκδοτική Αθηνών, τόμ. ΙΔ΄, σελ. 163-164.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Μετά την ήττα του 1897, η Ελλάδα (κυβέρνηση Ζαΐμη) αναγκάστηκε να δεχτεί την επιβολή του Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου – θεσμού που είχε εφαρμοστεί και σε άλλες χώρες με πτώχευση – δηλαδή τη δημιουργία μιας διεθνούς επιτροπής στην Αθήνα, από αντιπροσώπους

των Δυνάμεων, η οποία θα επέβαλε την καταβολή αποζημίωσης στην Τουρκία και την είσπραξη προσόδων για την εξυπηρέτηση του εξωτερικού χρέους της χώρας. [...] Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ των αντιπροσώπων των 6 δυνάμεων και της Ελλάδας κατέληξαν στο νόμο περί διεθνούς ελέγχου το Φεβρουάριο του 1898, με τον οποίο συστάθηκε η «Διεθνής Επιτροπή Ελέγχου», στην οποία παραχωρήθηκε η διαχείριση εγχώριων προσόδων (φόροι, μονοπώλια, χαρτόσημα, έσοδα τελωνείων κ.λ.π.) για την εξυπηρέτηση του χρέους, με όρους ευνοϊκούς για τους δανειστές. Χριστίνα Αγριαντώνη, *Η ελληνική οικονομία, η συγκρότηση του ελληνικού καπιταλισμού, 1871-1909, Ιστορία του Νέου Ελληνισμού*, τ. 5, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003, σελ. 69-70.

ΘΕΜΑ Δ1

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται, να απαντήσετε στην ακόλουθη ερώτηση:

Ποια επίπτωση είχε για την ελληνική οικονομία η ήττα του Βενιζέλου στις εκλογές του Νοεμβρίου του 1920;

[Μονάδες 25]

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Με την επιστροφή του βασιλιά Κωνσταντίνου οι σύμμαχοι ανακάλεσαν τις πιστώσεις τους [...]. Το κόστος της Μικρασιατικής Εκστρατείας αντιμετωπίστηκε κυρίως με εσωτερικό αναγκαστικό δάνειο. Τον Απρίλιο του 1922 η κυβέρνηση έκοψε στη μέση τα χαρτονομίσματα, μετατρέποντας το 50% της αξίας τους σε ομολογίες κρατικού δανείου με επιτόκιο 6,5%. Από το αναγκαστικό αυτό δάνειο, που δεν θα ήταν και το τελευταίο, εξοικονομήθηκαν 950.000.000 δραχμές, και μαζί με την κυκλοφορία νέου χαρτονομίσματος συνολικά 1.500.000.000 δραχμές. Θ. Βερέμης, Γ. Κολιόπουλος, *Ελλάς. Η σύγχρονη συνέχεια. Από το 1821 μέχρι σήμερα*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 2006, σελ. 437, 442.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Τελικά, το 1922 η κυβέρνηση επέβαλε έναν ιδιότυπο συνδυασμό υποτίμησης και εσωτερικού δανείου. Όσοι κατείχαν τραπεζογραμμάτια (=χαρτονομίσματα) (δηλαδή περίπου οι πάντες, όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα στην Ελλάδα) υποχρεώθηκαν να τα διχοτομήσουν, να ανταλλάξουν το μισό τραπεζογραμμάτιο με κρατικά ομόλογα και να κρατήσουν το άλλο μισό, το οποίο διατήρησε την ονομαστική αξία του ολοκλήρου. Αλλά και τα νέα χρηματικά μέσα που απέκτησε έτσι το Δημόσιο δεν έσωσαν την κατάσταση: απορροφήθηκαν πολύ γρήγορα από τις συνεχώς αυξανόμενες δημόσιες δαπάνες και τον πληθωρισμό. Γ.Β. Δερτιλής, *Ιστορία του Ελληνικού Κράτους 1830-1920*, τ. Β', Βιβλιοπωλείον της ΕΣΤΙΑΣ, Αθήνα 2005, σελ. 886.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Η κυκλοφορία του χρήματος διευρύνθηκε επίσης σημαντικά λόγω των δύο αναγκαστικών δανείων που επέβαλε το κράτος στα 1922 και στα 1926 σε βάρος της συνολικής αναγκαστικής κυκλοφορίας. [...] Τη δεύτερη φορά, επί δικτατορίας Πάγκαλου, το δάνειο έγινε με τη μορφή της

εκ νέου αναγκαστικής κοπής νομίσματος κατά το 1/3, και απέφερε το συνολικό ποσό των 1250 εκατ. δραχμών. [...]

Δεν πρέπει να παραγνωρίζεται το γεγονός ότι η υποτίμηση της δραχμής ήταν ένας μηχανισμός που αφενός επέτρεπε στο κράτος να θέτει σε εφαρμογή την παρεμβατική πολιτική του και αφετέρου προστάτευε και ενθάρρυνε την εγχώρια παραγωγή. Η υποτίμηση σήμαινε στην ουσία την αναδιανομή του εθνικού πλούτου υπέρ των κρατικών πρωτοβουλιών αφενός και των αστών αφετέρου. Γι' αυτό παρά το δημιουργούμενο δημοσιονομικό χάος, η υποτίμηση ευνοούσε τη δημιουργία και την ανάπτυξη βιομηχανικών επιχειρήσεων.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμος ΙΕ', σελ. 333.

Ευχόμαστε ευτυχία

(*) Το παρόν κριτήριο εξέτασης συντάχθηκε από την ομάδα διδασκόντων του Τομέα Ιστορίας του Φροντιστηρίου **αξία** και αποτελεί πνευματική τους ιδιοκτησία.

Η χρήση του εκτός Φροντιστηρίου, επιτρέπεται μόνο για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Οποιαδήποτε άλλη χρήση ή αναπαραγωγή χωρίς άδεια, μπορεί να επιφέρει τις προβλεπόμενες από το Νόμο κυρώσεις.

